

– це вимагає щільну співпрацю вчителів та внесення змін до шкільного розкладу, оскільки предмети, які мають бути інтегровані, потрібно буде розташовувати разом, використовуючи більші блоки розкладу [4];

– досить часто, в спробах створити інтегрований курс навчання для учнів молодших класів, ігнорується одне з основних завдань початкової школи: формування в учнів дуже важливих для подальшого навчання і розвитку вмінь і навичок – читання, письма і рахунку. Хоча процес інтеграції в цьому періоді і можливий, однак з психологічної точки зору він надто складний – його необхідно здійснювати з урахуванням особливостей розумової діяльності і пізнавальних психічних процесів у молодшому шкільному віці;

– часто інтеграція призводить до нехтування освітніми причинами процесу, тобто мати місце домінування однієї форми знань;

– гнучкість може сприяти відсутності організації;

– невпевнені в собі учні, особливо в початковій школі, можуть втратити орієнтацію в умовах активності та руху і не звернутись по допомогу

Виходячи з вище описаного, ми переконалися, що, незважаючи на складнощі, впровадження інтегрованих уроків формує компетентне ставлення учнів до навчання, урізноманітнює підходи і методи, виключає шаблони, поглиблює знання здобувачів освіти, розвиває творчість, увагу, пам'ять, розширює пізнавальні інтереси, забезпечує цілком новий психологічний клімат для учня і вчителя в процесі навчання [3].

Список використаних джерел

1. Кобинець Я. Інтегроване навчання: зміна сенсу освіти та виклик для вчителів. URL : <http://barna-consult.com/integrované-navchannya-zmina-sensu-osvity-ta-vyklyk-dlya-vchyteliv/> (Дата звернення 10.04.2024 р.).

2. Саєнко І. Г. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів. URL : <https://naurok.com.ua/prezentaciya-integraciya-navchalnogo-procesu-yak-chinnik-rozvitku-piznavalno-aktivnosti-uchniv-60032.html> (Дата звернення 10.04.2024 р.).

3. Соха Н. І. Впровадження інтегрованого підходу в освітній процес початкової школи. URL : <https://naurok.com.ua/vprovadzheniya-integrovanogo-pidhodu-v-osvitniy-proces-pochatkovo-shkoli-180483.html> (Дата звернення 12.04.2024 р.).

4. Що таке інтегрована інструкція? Плюси і мінуси / Блог Емі Мезі. URL : <https://teachingideas4u.com/blog/2017/06/what-is-integrated-instruction-pros-cons> (Дата звернення 12.04.2024 р.).

ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Вишник Ольга Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: поведінка, девіантна поведінка, девіація, педагогічна профілактика.

У світлі постійних змін у суспільстві та швидкого технологічного прогресу, питання профілактики девіантної поведінки серед учнівської молоді стає все більш

актуальним та важливим. Дитяча девіація може приймати різні форми, від лінощів, агресії, до крадіжок чи асоціальної поведінки. Ці явища не тільки загрожують безпеці та благополуччю дітей, але й мають серйозний вплив на суспільство в цілому.

Особливу увагу потребує профілактика девіантної поведінки серед здобувачів початкової освіти, які знаходяться на початковому етапі свого соціального та психологічного розвитку. Відповідно до наявних досліджень, саме у цьому віковому періоді формуються базові соціальні та моральні цінності, які в подальшому визначатимуть поведінку та ставлення до навколишнього середовища. Тому важливо належним чином розуміти, аналізувати та ефективно запобігати виникненню девіантної поведінки у цій категорії учнів.

Зацікавленість як у вітчизняних, так і закордонних науковців проблемою девіантної поведінки зростає, викликаючи інтенсивне дослідження цього явища. Представники різних наукових напрямків, таких як психологія, педагогіка, медицина, соціологія та право, досліджують девіантну поведінку з різних поглядів, пропонуючи важливі відомості та рекомендації для її подолання та запобігання.

У педагогічній літературі, у працях Р. Олифіренка, М. Рожкова та Т. Федорченко, девіантна поведінка часто розглядається як відхилення від соціально-моральних норм і цінностей, а також як порушення процесу засвоєння та відтворення соціальних норм і культурних цінностей. Це важливо для розуміння впливу соціального середовища на формування поведінки особистості та для розробки ефективних методів впливу.

З іншого боку, у медичній літературі, якість відносин між особами, їх дії та висловлювання також розглядаються як важливі аспекти девіантної поведінки. Роботи М. Кабанова, А. Личка, В. Менделевича та М. Струковської спрямовані на те, щоб зрозуміти, які фактори сприяють виникненню та поширенню девіантної поведінки в міжособистісних відносинах.

Існує безліч підходів до розуміння поняття «поведінка», але більшість учених погоджуються з тим, що поведінка – це взаємодія з навколишнім середовищем, що відбувається через зовнішню та внутрішню активність індивіда. Вона є соціальною за сутністю, оскільки формується та реалізується в суспільстві і має тісний зв'язок з мовленнєвою регуляцією.

Відхилення у поведінці особистості, які порушують юридичні, моральні, етичні та соціальні норми суспільства, зазвичай називають девіаціями, а саму поведінку – девіантною. Девіантна поведінка – це окремі вчинки, які не відповідають загальноприйнятим нормам і правилам поведінки у суспільстві.

Девіація, за енциклопедичним словником, – це соціальна поведінка, яка відхиляється від «нормальної», соціально прийнятної поведінки в конкретному суспільстві [2].

Під час аналізу девіантної поведінки, слід зазначити, що це явище належить до класу тих, що можуть бути вивчені тільки за участі вчених різних наук: соціології, психології, права, медицини та інших. Вони утворюють спеціалізовану галузь знань - девіантологію, яка вивчає всі форми соціальної патології: злочини, правопорушення, алкоголізм, наркоманію, проституцію, суїцид та інші.

Виникнення девіацій у неповнолітніх зумовлено низкою чинників, серед яких:

Соціально-економічні: низький рівень життя значної частини населення, безробіття, соціальне розшарування суспільства, криза в сім'ї.

Психолого-педагогічні: труднощі віку, дезадаптація, недоліки виховної роботи школи, родини та інших соціальних інститутів.

Медико-біологічні: спадкові вади, підвищена збудливість, емоційна нестабільність, психічні розлади.

Профілактика девіантної поведінки серед неповнолітніх може бути реалізована у трьох основних формах: первинній, вторинній і третинній.

Первинна профілактика має на меті створення умов для збереження здоров'я та запобігання впливу негативних факторів соціального та природного середовища на дітей. Вона базується на комплексному аналізі цих факторів та розробці заходів для їхнього подолання або зменшення впливу на дітей.

Вторинна профілактика спрямована на вчасне виявлення негативних змін у поведінці дітей з метою їх подальшого усунення або корекції. Ця форма профілактики ґрунтується на систематичній діагностиці різних аспектів життєдіяльності дітей та вжитті індивідуалізованих заходів для їхнього вирішення.

Третинна профілактика передбачає втручання ситуації, коли девіантна поведінка виявлена. Її мета – запобігти подальшому розвитку негативних тенденцій і вжити заходів для виправлення ситуації.

Завданням профілактики, особливо ранньої, є не лише усунення причин правопорушень, а й формування позитивних рис особистості дітей. Для цього необхідно виявляти та коригувати негативні якості, які можуть призвести до антигромадських вчинків, вже на ранніх стадіях розвитку дитини. Це дасть можливість забезпечити її гармонійний розвиток і адаптацію до суспільства.

Педагогічна профілактика – це система заходів, спрямованих на усунення зовнішніх чинників та умов, які спричиняють відхилення у розвитку особистості. Вона базується на гуманізації педагогічного процесу та включає всіх учасників навчального процесу. Соціально-педагогічна профілактика, описана Т. Федорченком, полягає в комплексному впливі на учнів для формування стійкості до негативного впливу зовнішнього середовища та попередження асоціальної спрямованості. Медична профілактика спрямована на раннє виявлення та усунення негативних факторів, які можуть вплинути на психічний стан дітей, а також на реабілітацію учнів з схильністю до девіантної поведінки. Важливо підкреслити, що всі види профілактики ефективні лише у взаємодії з соціальною профілактикою, яка охоплює громадські та державні заходи, спрямовані на запобігання негативним явищам та умовам у суспільстві.

Ефективність профілактичної роботи в навчальних закладах залежить від численних аспектів, включаючи розуміння проблеми девіантної поведінки та її особливостей в конкретному навчальному середовищі, а також врахування факторів, що впливають на розвиток особистості учнів. Навички діагностики та аналізу поведінкових відхилень, а також володіння різними методами профілактичної та корекційної роботи, гнучкість у вирішенні проблем, а також побудова довірчих відносин з дітьми - це лише деякі з ключових аспектів успішної профілактичної діяльності.

Отже, забезпечення умов для здорового розвитку, успішного навчання та захист прав учнів також важливі для створення позитивної навчально-виховної середовища. Такий комплексний підхід дозволяє ефективно запобігати девіантній поведінці серед учнів та сприяє створенню сприятливого навчального середовища.

Список використаних джерел

1. Федорченко Т. Є. Профілактика девіантної поведінки школярів в умовах соціокультурного середовища: соціально-педагогічний аспект [монографія]. Черкаси : ФОП Чабаненко Ю. А., 2011. 492 с.
2. Все про соціальну роботу : навчальний енциклопедичний словник–довідник / За ред. В. М. Пічі. Львів : Новий Світ, 2000, 2013. 616 с.
3. Козубовський Р. В., Шелевер О. В. Профілактика девіантної поведінки молодших школярів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* :

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Гогоц Дарина Вікторівна, здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня 1 року навчання спеціальності «Початкова освіта» Національного університету «Острозька академія».

Науковий керівник: **Столяр Зоя Володимирівна**, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки та методики початкового навчання Національного університету «Острозька академія»

Ключові слова: сучасне освітнє середовище, компетентності, інноваційні підходи, соціально-психологічна підтримка, психологічна освіта, позитивна взаємодія.

Метою сучасної освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [1].

У сучасному освітньому середовищі актуальність створення безпечної та сприятливої атмосфери для навчання та розвитку стає все більш необхідною. Зокрема в контексті реформи «Нова українська школа» (НУШ) важливо створити умови, що сприяють фізичному, емоційному та соціальному добробуту кожного учня.

Мета дослідження – вивчити особливості інноваційних підходів та стратегій, спрямованих на забезпечення психологічного комфорту учнів, формування позитивних взаємовідносин між учасниками навчального процесу, а також створення умов для їхнього успішного навчання та розвитку в сучасному освітньому середовищі.

Сучасне освітнє середовище має бути насамперед безпечним місцем, де відбувається більшість навчальних видів діяльності, забезпечується можливість дитини робити власний вибір. Місце, де учні не тільки отримують знання, а й розвивають нові та вдосконалюють наявні практичні навички. Воно створюється для дитини й заради дитини, має відображати філософію Концепції Нової української школи. У такому середовищі діти відчувають себе захищеними, проявляють себе, розвиваються, спілкуються, взаємодіють. Зазначимо, що формула Нової української школи складається з дев'яти ключових компонентів, одним із яких є сучасне освітнє середовище, яке має забезпечувати необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян та батьків [1].

Виклики, що постали перед освітою у зв'язку з повномасштабною військовою агресією російської федерації проти України, введенням воєнного стану на території нашої держави, вимушеною міграцією та внутрішнім переміщенням мільйонів